

TÜRKİYE NATO VE CENTO'DAN ÇIKMALIDIR

Bugün MC iktidarı dış politikada, ABD ile ilişkiler, Avrupa Ekonomik Topluluğuyla ilişkiler, Ege Denizinin statüsü ve Kıbrıs konularında sıkışma durumundadır. Bunlar içinde en önemlisi Amerika ile ilişkiler ve NATO sorunudur. Çağlayangil'in ABD seyahatiyle, konu büsbütün günün sorunu haline gelmiştir. MC iktidarı, Amerikan ambargosunun yarattığı durumdan yararlanarak Türkiye'yi Amerikan emperyalizminden göreceli olarak bile daha bağımsız bir duruma getirecek bir politika izlemeye yönelmemiştir. Ambargo dolayısıyla ABD'ye gerçek anlamda karşı çıkmak şöyle dursun, MC iktidarı, kamuoyunu yatıştırmak için karşı çıkar gibi görünüp aslında, Amerika ile askeri bağlantılarını daha pekiştirecek, güvenceye alacak biçimde ABD ile ilişkilerini güçlendirmek amaç ve çabasıdır. Ne var ki, MC iktidarının kamuoyunu, bağımsızlıktan yana güçleri yatıştırmak, kendince tatmin etmek için, ve de Amerikan yardımını güvenceye almak için ileri sürdüğü önerilerin ABD tarafından kabul edilmeyeceği şimdiden kesinlikle söylenebilir.

Bu önerilerden birincisi, üslerin Türk tesisleri olması, denetimlerinin Türkiye'nin elinde olmasıdır. Ama bir yandan da bu üslerde Amerikan teknisyenleri bulunacaktır. Eskiden beri biliniyor ki, üslerde bir iç alan, bir çekirdek alan vardır. Termonükleer başlıklar, bunları atacak füzeler, veya bu çeşit bombaları taşıyacak uçaklar bu iç alanda her an atılmaya veya havalanmaya hazır durumda bekletilir. Hatta uçaklar devriyeler halinde nöbetleşe havada tutulur. Bu iç alanın denetimini, füzelerin atılıp atılmayacağı, uçakların harekete geçirilip geçirilmeyeceği konusunda karar verme yetkisini ABD kimseye vermez; değil Türkiye'ye, NATO'daki daha gelişmiş ve güçlü ortaklarına dahi vermemiştir. Bu denetim ve karar yetkisini ABD kendi tekelinde tutmuşdur. Kaldı ki Türkiye, bu iç alanlardaki donanımı kullanabilecek teknik güce de sahip değildir. Bunun için Çağlayangil üslerde "statü, Türk statüsü olacak, ama Amerikan teknisyenleri de katılabilecekler" diyor. Üslerin denetimi diye Türkiye'ye olsa olsa bir takım idarî yetkiler tanınabilir.

MC iktidarının ikinci önerisi, Amerikan yardımının sürekliliğini sağlamak, bir daha kesilmesini önlemek için bu yardımı Amerikan Senatosu'nun yıllık kararlarına bağlı olmaktan kurtarmayı amaçlamaktadır. Bunun da mümkün olmayacağını bilen MC iktidarı, bu konuda hiç değilse üç veya beş yıl süreli bir anlaşma peşindedir. Başkan Ford ile Dışişleri Bakanı Kissinger'in bu öneriyi kabule yatkın olduklarını bir an için varsaysak bile, Senato, yetkilerini kısıtlayan bir anlaşmayı asla kabul etmeyecektir.

Kalıyor, üçüncü olarak, üsler için kira istenmesi konusu. Milli onura, iktidara dokunmaması için kira sözkonusu değilmiş de "risk tazminatı" imiş istenen. Milli onur ve itibar kelime oyunlarıyla kurtarılamaz. İlginç bir nokta da bu konuda basında çıkan gerekçelerdir. Üslerin Türkiye topraklarında bulunması bir savaş patlaması halinde Türkiye'yi ilk saldırı hedefi yapıyor ve böylece, başka NATO ülkeleri için va-

rit olmayan özel bir risk, bir tehlike yaratıyormuş Türkiye için. Böyle bir tehlikenin varlığı doğru. Ama bunun karşılığı iki üç milyon dolar para almak mı? Türkiye termonükleer bir savaşın ilk hedefi haline geldiğinde, belli başlı kentleri aniden yerle bir olacak, geniş bölgeleri radyoaktif hale gelecek, yüzbinlerce, milyonlarca insan ölecek, bir o kadarı da ömür boyu sakat kalacaktır. Biz bu durumu yıllarca önce belirttik. NATO'nun iddia edildiği gibi Türkiye'yi korumak şöyle dursun, böylesine büyük tehlikelere soktuğunu uzun uzun açıkladık. Meclis zabıtlarına kadar geçirttik.

Gerçekten de NATO stratejisi -ki aslında ABD'nin stratejisidir- Amerika'nın dünya çapında çıkarları çapında planlanmıştır ve bu çapta uygulamaya geçirilmektedir. Bir nükleer savaş halinde Türkiye'ye ilişkin olarak alınacak tavır, yapılacak girişimler bu dünya stratejisi hesapları açısından değerlendirilip saptanacaktır. Zaten NATO anlaşmasında, derhal, otomatik olarak askeri yardıma koşmak diye bir hüküm yoktur. NATO antlaşmasının 5. maddesi bu konuda açıktır. Bir saldırı vukuunda diğer NATO üyesi devletlerinin yardımın ne olacağı devletlerin kendi takdirlerine bırakılmıştır. Hele 1967'den bu yana kabul edilmiş olan "kademeli, esnek mukabele" stratejisi, savaşın ilk kademelerinde NATO kanatlarındaki sınır ülkelerini kendi kaderleriyle başbaşa bırakmayı öngörmektedir.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin NATO'ya ilişkin görüşleri geçerli değildir. NATO içinde kalıp da kişiliği olan, ulusal çıkarlara uygun bir dış politika ve savunma politikası sürdürmeye, NATO stratejisi ve o stratejinin gereklerine göre donatılıp örgütlenmiş silahlı kuvvetler düzeniyle, yurt savunmasına yönelik ulusal strateji ve o stratejiye göre silahlı kuvvetler düzeni arasında çelişki vardır.

Türkiye'nin dış politikasında ve savunma politikasında izlemesi gereken yol, NATO ve CENTO'dan çıkmak; askeri bloklar dışı, bağlantısız, barışçı, genel silahsızlanmadan yana bir politikaya yönelmek olmalıdır. Ancak böyle bir politika ile yurt savunması gereklerine uygun bir ulusal strateji ve ona göre silahlı kuvvetlerin yeniden örgütlenilip düzenlenmesi gerçekleştirilebilir. Burjuva politikacıların, halkoyunu korkutup NATO'da kalmayı sağlamak için bir gerekçe olarak iddia ettikleri gibi, böyle bir politika Türkiye'yi, saldırıya açık hale getirmez. Bu politikacıların çok sözünü ettikleri, Türkiye'nin jeopolitik durumu aslında, bu nitelikte bağımsız bir politikanın izlenmesini kolaylaştırıcı, hatta gerektirici bir unsurdur.

NATO üyesi kaldıkça ve topraklarında NATO ve Amerikan üslerini barındırdıkça, Türkiye, bu emperyalizmin safındaki konumu ile, anti-emperyalist 3. dünya devletlerinin güvenini, sempatisini kazanamaz. BM'deki oylamalarda onları yanında değil karşısında bulur. Bölgedeki Arap devletleriyle de ilişkilerin geliştirilememesinin, onların da, BM'de Türkiye'ye karşı oy kullanmalarının temel nedeni budur. Türkiye tanımladığımız nitelikte bağımsız bir dış politikaya yönelir de bölgedeki devletler için bir tehdit unsuru olan üsler ortadan kalkarsa, emperyalizmin ileri karakolu olmaktan çıkarsa, komşu devletlerle ilişkilerdeki kuşku da ortadan kalkar; onun yerine, bir güven ve barış ortamı oluşur. Bu ortam saldırmazlık ve dostluk antlaşmalarıyla pekiştirilir. Kollektif güvenlik askeri bir bloka dahil olmada değil, blokların tasfiyesinde ve rejim farkı gözetilmeksizin yapılacak bölgesel ve dünya güvenlik anlaşmalarında aranır.

Çark Başak, Sayı 4, 1 Nisan 1976